

” (Fetih, 48/10) Allah’a karşı ahitlerini hiçcedil;e sayanların ahirette hiçcedil;bir nasip alamayacakları haber verilmiş, اِنَّ الَّذينَ يَشْتَرُونَ بِعَهْدِ اللّهِ وَاَيْمَانِهِمْ ثَمَنًا قَليلًا اُولئِكَ لَاخَلَاقَ لَهُمْ فِى الْاخِرَةِ وَلَايُكَلِّمُهُمُ اللّهُ وَلَا يَنْظُرُ اِلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيمَةِ وَلَا يُزَكّيهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ اَليمٌ “Şüphez, Allah’a verdikleri sözü ve yeminlerini az bir karşılığa değişenler var ya, işte onların ahirette bir payı yoktur Allah kıyamet günü onlarla konuşmayacak, onlara bakmayacak ve onları temizlemeyecektir Onlar için elem dolu bir azap vardır ” (Al-i İmrân, 3/77) Ve verdikleri sözü yerine getirmeyenler bozguncu (fasık) olarak nitelendirilmişlerdir:

اَلَّذينَ يَنْقُضُونَ عَهْدَ اللّهِ مِنْ بَعْدِ ميثَاقِه وَيَقْطَعُونَ مَا اَمَرَ اللّهُ بِه اَنْ يُوصَلَ وَيُفْسِدُونَ فِى الْاَرْضِ اُولئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ “Onlar, Allah’a verdikleri sözü, pekiştirilmesinden sonra bozan, Allah’ın korunmasını emrettiği bağları (iman, akrabalık, beşeri ve ahlâki

bütün ilişkileri) koparan ve yeryüzünde bozgunculuk yapan kimselerdir İşte onlar ziyana uğrayanların ta kendileridir ” (Bakara, 2/27)

وَالَّذينَيَنْقُضُونَعَهْدَاللّهِمِنْبَعْدِميثَاقِهوَيَقْطَعُونَمَااَمَرَاللّهُبِهاَنْيُوصَلَوَيُفْسِدُونَفِىالْاَرْضِاُو.لئِكَلَهُمُاللَّعْنَةُوَلَهُمْسُوءُالدَّارِ& “Allah’a verdikleri sözü, pekiştirilmesinden sonra bozanlar, Allah’ın korunmasını emrettiği şeyleri (akrabalık bağlarını) koparanlar ve yeryüzünde fesat çıkarırlar var ya; işte lânet onlara, yurdun kötüsü (cehennem) de onlardır “ (Ra’d, 13/25) Muhterem Kardeşlerim İnsanlar arası ilişkilerde güven unsurunun hâkim olabilmesi için yegane garanti vasıtası ahde vefâdir Bu yüzden, Allah Teâlâ, Kur’an’da, insanların toplum hayatının gereği olarak birbirleriyle yaptıkları sözleşmelerin esaslarına uygun hareket etmelerinin, verdikleri sözleri mutlaka yerine getirmelerinin önemi üzerinde ısrarla durur Ahde vefanın Müslümanların karakteristik özelliklerinden olduğunun altını çizen Kur’ân-ı Kerîm, gerek insanlar arası ve gerekse uluslararası ilişkilerinde ahde vefaya ayrı bir önem atfeder Başka bir ifadeyle, Kur’ân-ı Kerîm, ahde vefayı, insanın bireysel ve toplumsal hayatının önemli ve uyulması zorunlu unsurlarından biri olarak telakki eder Dolayısıyla ahde vefa göstermek, hem Allah-insan ilişkilerinin hem de uluslararası ilişkilerin temel unsurlarındandır Kur’ân-ı Kerim, ahde vefa gösterilmesini bütün hayatın esası ve faziletli bir yaşamın ön şartı kabul eder: يَااَيُّهَاالَّذينَامَنُوااَوْفُوابِالْعُقُودِ& “Ey iman edenler! Akitlerinizi yerine getirin ” (Mâide,5/1) Akit, sözleşme demektir Kelime burada, hem Kur’an’ın getirdiği iman esaslarını, Allah’ın emir ve yasaklarını, uygulanması gereken kuralları, hem de genel anlamıyla kişilerin kendi aralarında yaptıkları sözleşmeleri, verdikleri sözleri kapsamaktadır Kur’ân, ahitlerin yerine getirilmesi hususunda çok titiz davranır Ahit, hem Allah’ın insanlara teklif etmiş olduğu hükümler ve

اِنَّ اللهَ
يَعْلَمُ مَا
تَفْعَلُونَ
“Antlaşma yaptığınız zaman, Allah’a karşı verdiğiniz sözü yerine
getirin Allah’ı kendinize kefil kılarak pekiştirdikten sonra yeminlerinizi
bozmayın Şüphesiz Allah yaptıklarınızı bilir. (Nahl,16/ 91)
وَلاَ
تَكُونُوا
كَالَّتِى
نَقَضَتْ
غَزْلَهَا
مِنْ بَعْدِ
قُوَّةٍ
اَنْكَاثًا
تَتَّخِذُون
14;
اَيْمَانَكُ
05;ْ دَخَلاً
بَيْنَكُمْ
اَنْ تَكُونَ
اُمَّةٌ هِىَ
اَرْبَى مِنْ
اُمَّةٍ
اِنَّمَا
يَبْلُوكُمُ
اللهُ بِهِ
وَلَيُبَيِّ
06;َنَّ لَكُمْ
يَوْمَ
الْقِيَمَةِ
مَا كُنْتُمْ
فِيهِ
تَخْتَلِفُو
06;َ Bir topluluk diğer bir topluluktan daha (güçıü ve) çoktur diye
yeminlerinizi aranızda bir hile ve fesat sebebi yaparak, ipliğini iyice eğirip büktükten
sonra (tekrar) çıüzüp bozan kadın gibi olmayın Allah bununla sizi ancak imtihan
eder Hakkında ayrılığa düştüğünüz şeyleri kıyamet günü
size elbette açıklayacaktır “ (Nahl,16/ 92) Ayetlerden anlaşıldığına
göre, antlaşma yapan taraflar arasındaki güç dengesi ne olursa olsun, temel
ahlâkî ilke, verilen sözün mutlaka yerine getirilmesidir Kendinden
güçıü olana verilen sözü yerine getirip, zayıf olana verilen sözüze
riayet etmemek, ahlaksızca bir tutumdur Bu ilke, aynı zamanda bireysel ilişkilerde
büyük-küçıük arasında da dikkat edilmesi gereken temel ve
ahlâkî bir düzenleyici ilkedir Ayrıca, verilen söz ve yapılan
antlaşmalara riâyet hususunda Allah kefil tutulmuş olduğundan, antlaşmanın gereğini yerine
getirmemek Allah’a karşı işlenmiş büyük bir suçur Kısaca, bu
âyetler, kişinin Allah’a olan inancından dolayı manevî, ahlâkî,
toplumsal ve uluslararası ilişkilerdeki sorumluluklarına işaret ettiği gibi, aynı zamanda insanların

birbiriyle yaptıkları bütün sözleşmelerin, bütün antlaşmaların ilke olarak Allah’la yapılmış sayılacağını ve dolayısıyla bunlara tam bir riayet gerektirdiğine dikkat çeker Zikredilen âyetlerden de anlaşıldığı üzere, Kur’ân, sözde durmayı ve antlaşmalara riâyeti imanın bir gereği saymıştır Hz Peygamber de verilen sözün önemi üzerinde titizlikle durmuş ve sözde durmayı ve antlaşmalara riâyeti imanın bir gereği ve dinî bir görev saymıştır. Bu konuda Hz Peygamber şöyle buyurmuştur: “Emanete riâyeti olmayanın imanı yoktur, sözünde durmayanın da dini yoktur ” (Ahmed b Hanbel, Müsned, III, 135, 154, 210, 251) Kur’an’da, verilen sözün yerine getirilmemesi Allah katında en çirkin davranışlardan biri hatta önde geleni olarak takdim edilmektedir: كَبُرَ مَقْتًا عِنْدَ اللهِ اَنْ تَقُولُوا مَا لاَ تَفْعَلُونَ () يَآاَيُّهَا الَّذِينَ اَمَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لاَ تَفْعَلُونَ “Ey iman edenler! Yapmayacağınız şeyleri niçin söylüyorsunuz? Yapmayacağınız şeyleri söylemeniz, Allah katında büyük gazap gerektiren bir iştir ” (Saf,61/ 2-3) İşte bundan dolayı olsa gerek ki, Allah adına verilen ahdin bozulmaması istenmiştir Verilen sözün yerine getirilmesi Kur’an’ın emridir Müslümanın sözü senet gibidir Aleyhine de olsa verdiği sözü yerine getirir İnanan insan verdiği sözden caymaz Sözden caymanın münafıklık alameti olduğunu bilir Peygamberimiz buyuruyor ki: قَالَ رَسُولُ اللّهِ: أرْبَعٌ مَنْ كُنَّ فيهِ كَانَ مُنَافِقاً خَالِصاً وَمَنْ كَانَتْ فِيهِ خَصْلَةٌ مِنْهُنَّ كَانَتْ فِيهِ خَصْلَةٌ

مِنَ
النِّفَاقِ
حَتّى
يَدَعَهَا:
إذَ.ا
أُؤْتِمِنَ
خَانَ،
وَإذَا
حَدّثَ
كَذَبَ،
وإذَا
عَاهَدَ
غَدَرَ،
وَإذَا
خَاصَمَ
فَجَرَ İbnu Amr İbni'l-As (radiyallahu
anhümâ) anlatıyor: "Resulullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular
ki:"Dört haslet vardır; kimde bu hasletler bulunursa o kimse halis münafıktır
Kimde de bunlardan biri bulunursa, onu bırakıncaya kadar kendinde nifaktan bir haslet var
demektir: Emanet edilince hıyanet eder, konuşunca yalan söyler, söz verince
sözünde durmaz, husumet edince haddi aşar "[Buharî, İman 24, Mezalim 17,
Cizye 17; Müslim, İman 106, (58); Ebu Davud, Sünnet 16, (4688); Tirmizî, İman
14, (2634); Nesâî, İman 20, (8, 116)] Mürsquo;minlerin vasıflarını bildiren
Rabbimiz buyurmaktadır:
وَالَّذِينَ
هُمْ
لاَمَانَاتِ
07;ِمْ
وَعَهْدِهِم
18; رَاعُونَ “Yine onlar ki,
emanetlerine ve verdikleri sözlere riâyet ederler ” (Mürsquo;minun, 23/8)
 Kulluğın en başta gelen özelliği bu… Sözünü yerine
getirmek… يُوفُونَ
بِالنَّذْرِ
وَيَخَافُون
14; يَوْمًا
كَانَ
شَرُّهُ
مُسْتَطِيرً
75; “O kullar adaklarını yerine getirirler & Kötülüğü her yanı
kuşatmış bir günden korkarlar ” (İnsan, 76/7) Yüce Mevlamız örneğ
gösteriyor: وَاذْكُرْ
فِى
الْكِتَابِ
اِسْمَعِيلَ
اِنَّهُ
كَانَ
صَادِقَ

الْوَعْدِ
وَكَانَ
رَسُولاً
نَبِيًّا “Kitap’ta
İsmail’i de an Şüphesiz o sözünde duran bir kimse idi Bir
resul, bir nebi idi ”(Meryem, 19/54) Rabbinin nezdinde beğenilen İsmail Peygamber…
Beğenilme özelliği de sözüne bağlılık… عن
عبداللّهِ بن
أبى الحمساءَ
رَضِيَ
اللّهُ عَنه
قال:
]بَايَعْتُ
رَسُولَ
اللّهِ .
بِبَيْعٍ
قَبْلَ أنْ
يُبْعَثَ،
وَبَقِيَتْ
لَهُ
بَقِيَّةٌ،
فَوَعَدْتُهُ
أنْ آتِيَهُ
بِهَا في
مَكَانِهِ،
فَنَسِيتُ
ثُمَّ
ذَكَرْتُ
بَعْدَ ثَثٍ،
فَجِئْتُ
فَإذَا هُوَ
فِي
مَكَانِهِ،
فَقَالَ: يَا
فَتَى لَقَدْ
شَقَقْتَ
عَلَيَّ أنَا
ههُنَا
مُنْذُ ثَثٍ
أنْتَظِرُكَ
 &Abdullah İbnu Ebi'l-Hamsa (radiyallahu anh) anlatıyor: "Resulullah (aleyhissalâtu
vesselâm)'a daha bi'set (peygamberlik) gelmezden önce bir şey satın almıştım O
alışverişten ona hâlâ bir miktar (borç) bakiyesi kalmıştı Ben o kalını,
kendisine yerinde vermeyi vaadettim Ama bunu unuttum Üç gün
geçtikten sonra hatırladım, geldiğimde o hâlâ (sözleştüğimiz) yerindeydi
"Ey genç bana meşakkat verdin, ben üç gündür burada seni
bekliyorum!" buyurdular "[Ebu Davud, Edeb 90, (4996)] Her konuda olduğu gibi, ahde vefada da
tüm insanlık için örnek olan Peygamberimizin şu hareketi her türlü

takdirin üstünde olsa gerektir… Hicretin 6 yılında (M 628) Allah Resulü ile beş yüz kadar ashabi, hac maksadıyla, yola çikmişti Yanlarında sadece basit birer kılıç vardı Muharebe ve mücadele yapmayı düşünmemişlerdi Müslümanlar ihramlarına bürünmemişler Müslümanlar Mekke’ye sokmamak için diretmışler, velhasıl burada müslümanlarla bir antlaşma yapılmıştı Bu antlaşmaya göre: "Müslümanların saflarına geçecek erkekler iade edilecek " Müslüman olmuş ve Resûlullah'a iltica etmiş her erkek kâfirlerle iade edilecekti Resûlullah: "Bu olmaz!" dedi Kâfirlerin murahhası, onların heyetinin başı Süheyli ise: "Bu olmazsa anlaşma da olmaz Kılıçlarımızla üzerinize geliriz" diyerek diretti Allah Resûlü ısrar edince, Süheyli'de direnerek "Ben imza atmıyorum" dedi Resûlullah zahirde çok ağır olan bu maddeyi kabul etti Henüz müzakere bitmiş ve fakat antlaşma yazılmamış, yürürlüğe girmemişti. Tam bu sırada oraya Süheyli'nin oğlu Cendel geldi 17-18 yaşlarında bir genç… daha yeni Müslüman olmuş, fakat babası Süheyli ona en büyük darbeyi vurmuş, hapse atmış, ellerine ayaklarına zincir vurmuş, elerli ayakları bağlı genç, yatmış olduğu hapishaneden bin bir günce kurtulup, kanlar içinde ve ayağındaki zincirlerin şakırtısıyla kendini Allah Resulü'nün huzuruna attı "Merhamet Ya Resûlallah!" dedi Vücudundaki mızrak, zincir, kırbaç, sopa yaralarını gösterdi Allah Resûlü: "Ahitname daha imzalanmamıştır. Ben bunu alıkoyacağım" deyince, Süheyli karşı çıktı "Gördün mü Ya Muhammed! Anlaşmamıza göre Oğlum bana teslim edeceksin!" dedi Ne yapacak şimdi ufkun peygamberi… Bir söz vermişti, sözünden dönün mü? Peygamberimizin iç kan ağlıyor, vermek istemiyor, ama bir anlaşma var "Ya Cendel, ne yazık ki seni iade etmemiz gerekiyor ” babası oğlunun yakasından tutmuş, çekiyor, çekiyor… Cendel kafasını öbür tarafa çevirmiş, peygamberimizin yüzüne bakıyor. Ya Resulallah, beni geri mi gönderiyorsun? Ümitlenmiştim, bana sahip çıkacaksın zannediyordum. Beni babamın, bu azgın insanların yanına mı gönderiyorsun, Ya Resûlallah, ben bu ümitlerle zincirlerimi kırmamıştım, bu ümitlerle kapıyı yarıklamamıştım diyor ve ağlıyordu Hz Peygamber ne yapayım ben antlaşma yaptım Antlaşma yaptığımdan dolayı geri gönderiyorum. Mecburum Demek antlaşma yaptın Ya Resûlallah, Sen mi git diyorsun gideceğim Yeter ki sen de gideceğim, Öl de öleceğim… “Pekâla Cendel git! Allah seni ve seninle beraber bütün mazlumları kurtaracak. İslâm'in atisi için benim böyle hareket etmem lâzım" dedi Ashab-ı Kiram'ın hepsi kılıçlarını yarıya kadar çekteler "Ya Resûlallah! Olmaz bu"! Dediler. Ömer o kadar galeyana gelmişti ki, Allah Resûlü ile şöyle muhavere etti: -"Ya Resûlallah, Sen bize vaad etmedinmi ki, Kâbe'yi ziyaret edeceğiz " -"Ben Allah'ın dediğinden başkasını yapmam " -"Ya Resûlallah, sen Allah'ın peygamberi değil misin?" -"Allah'ın Peygamberiyim Fakat ben Allah'ın dediğinden başka şey yapmam " -"Ya Resulallah! Sen Allah'ın Peygamberi değil misin?" -"Allah'ın Peygamberiyim, ama ben Allah'a isyan etmem "[1] İşte ahde vefa örneği Peygamberimiz Hz Ali’nin dediği gibi “İnsanların en doğru sözüsü ve ahbine en vefalı idi ” İşte tarihten bir vefa örneği Mithat Cemal Kuntay anlatıyor: “Meşrutiyetin ilk seneleri Bir cuma Adam boyu kar yağmış ve o gün, ne tramvay ne araba ne şimendifer ne vapur

işliyor. Çapa'daki bizim eve ne sütçü gelmiş ne de ekmekçi ve öğlen yemeğinden sonra kapı çalındı . Biz ekmekçi geldi zannettik, baktık Akif gelmiş ve şaşkırdım, nasıl geldiğini merak ettim Beylerbeyi’nden Beşiktaş'a nasılsa bir vapur işlemişti ve 'bu kadar' dedi. Bu kadar mı dedim; 'evet' dedi Beşiktaş'a geçmiş Beylerbeyi'nden ve tabii, oradan Çapa'ya kadar yayan yürümüş Nasıl yaparsın bunu dediğimde 'nasıl yapmam; söz vermiştim, geleceğim demiştim; gelmeme, sözümü çiğnememe, ancak ecelim mâni olabilirdi' diyor Akif ” İşte ahde vefa; işte söz; işte sözünde durmak ve işte bir insan örneği Mehmet Akif, bütün ömrü boyunca, hep verdiği söze bağlı olarak yaşadı Vefa duygusu Onun en belli başlı özelliklerinden birisiydi Arkadaşları, Onun bir defa olsun yalan söylediğini duymadılar Verdiği sözden caydığına şahit olmadılar Yakın dostlarından Mitat Cemal Kuntay anlatıyor «Balkan Harbi başlarken, Akif Bey, yegane geçim yolu olan resmi memuriyetinden istifa etti Kirada oturduğu evine, bir cuma günü gittim Beş çocuğundan başka, dört çocuk daha vardı - Bunlar kim? dedim - Çocuklarım! dedi Sonra anlattı Âkif, Baytar Mektebinde iken bir arkadaşıyla anlaşmışlar Kim önce ölürse, çocuklarına sağ kalan baksın! » demişler Arkadaşı vefat etmiş Mehmet Akif'te, verdiği söze bağlı kalarak anlaşma hükmünü yerine getirmiş Mithat Cemal devam ediyor; - Halbuki o zamanlar, Akif Beyin beş parası yoktu; fakat beş çocuğu vardı! Yine çok yakın dostlarından Fatih Gökmen anlatıyor; Akif, verdiği söze bağlı olmayanlara insan gözüyle bakmazdı Aramızda geçen bir olayı anlatayım: Ben Vaniköy'de oturuyordum Kendisi de Beylerbeyi'nde Bir gün, öğlen yemeğini bende yemeği, sonra da oturup sohbet etmeyi kararlaştırdık O gün, öyle yağmurlu, boralı bir hava oldu ki her taraf sele boğuldu Havanın bu haliyle karadan gelemeyeceğini tabii gördüm Yakın komşulardan birine gittim Yağmur, bütün şiddetiyle devam ediyordu Eve döndüğümde ne işiteyim, bu arada, Mehmet Akif Bey sırlıklam bir vaziyette gelmiş Beni bulamayınca, evdekilerin bütün ısrarlarına rağmen içeri girmemiş «Selam söleyin» demiş ve o yağmurlu havada dönmüş gitmiş! Ertesi gün, kendisinden özür dilemek istedim - «Bir söz, ya ölüm veya ona yakın bir felaketle yerine getirilmezse mazur görülebilir” dedi ve benimle altı ay dargın kaldı ” [1] Hz Peygamber’in “ahde vefa” örnekleri için bkz: İbn Kesîr, el-Bidaye ve’n-Nihâye, Beyrut 1990, IV, 227-228; Hattab, Mahmud Şît, Komutan Peygamber, (çev Ahmet Ağırakça), İstanbul 1988, s 215; Hamidullah, Muhammed, Mecmûatü’l-Vesâiku’s-Siyâsiyye, Beyrut 1987, s 409

[islam ve Hayat,Güncel Vaaz ve Hutbeler](#)